Torat Habayit ('Hafets 'Haïm)

Chapitre 4

יבואר בו עוד סיבת רפיון הלימוד בבית

עוד יש ארבעה סיבות שגורמין רפיון גדול ללימוד התורה וסימנו מר העת א) אומר מותר דהיינו שמה שיושב בטל בביתו כל היום אינו מחשב לעון כלל. ב) רגיל דהיינו שנעשה רגיל בענין זה כמה שנים וקשה לו לשבר הרגלו ג) הפקר דהיינו שרואה שד"ז הוא הפקר לכל מכיריו ורעיו ואפילו לבעלי תורה ד) שמבלה זמנו בקריאת העתונים ואבארם אחת לאחת:
והנה לענין סיבה הראשונה כבר ביארנו בריש פרק א' שמחויב האדם ללמוד תמיד בכל עת שהוא פנוי מעסקיו ועיין באו"ח סימן מ"ו דקי"ל שם לענין ברכת התורה דאינו מחויב לברך רק פ"א בבוקר ואפילו אם הולך לעסקיו כמה שעות א"צ לחזור ולברך כשלומד בצהרים ואינו דומה לתפילין דקי"ל דאם רוצה ללבשם בצהרים צריך לחזור ולברך משום דבודאי הוי היסח הדעת בינתיים דכאן לענין לימוד התורה אינו שייך היסח הדעת דכל שעתא ושעתא מכיון שנפנה מעסקיו חיובו עליה עיין שם וממילא כשמפנה אז לבו לבטלה הרי יש עליו עון דביטול תורה. וידוע מה שאחז"ל דכשם ששכר ת"ת גדול מכל המצות כך עונש בטולה גדול מכל העונות. וע"ד הסיבה השניה ג"כ איני צריך להאריך דמי שאכל שום וריחו נודף יחזור ויאכל שום ויהיה ריחו נודף. ולעד זה נקח נא דמיון מאחד ששכר כרם גדול על עשרה שנים והוציא ע"ז עשרה אלפים זהובים אך אותו האיש היה עצלן בטבעו ועבר חמש שנים ולא הסתכל על הכרם להשקותו ולעדרו ולטעת אותו שורק כראוי וממילא עלה כולו קמשונים

Questions au Rav Dayan (tome 6)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir…

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

וחרולים והנה עבר עליו אחד מאוהביו וראהו כשהוא דואג על כרמו ועל פירותיו א"ל מה יועילו לך דאגותיך התחזק בחמשה שנים האחרונים להנהיג אותו כראוי אולי יתן ד' הצלחה באלו השנים האחרונים ויעלה ריוח הרבה כן הדבר בענינינו הלא כרם ד' בית ישראל המה ונתן ד' כח באדם שיתוסף בכל יום*) בנטיעות יפות ומהודרות על למעלה ומפני מיעוט עיונו על עצמו צמחו בו בכמה שנים שעברו קמשונים וחרולים הרבה עכ"פ יש לו ליזהר בשנים הנותרות על כרמו לעזקו ולסקלו [היינו לשמור א"ע בכל יום מן חטא ועון שהם קוצים וברקנים ממש לנפשו] ולהוסיף בו בכל יום נטיעות יפות [היינו להרבות דיבוריו בתורה] ויתקיים עליו מאמר הכתוב נצר מטעי מעשה ידי להתפאר אבל לא להיפך שתחת שלא השגיח על כרמו בתחלת שנותיו יאבד גם שנים הנותרות לו. ועתה נדבר לענין הסיבה השלישית שהוא רואה שד"ז הוא הפקר לכמה אנשים ע"כ רפוי בידו ג"כ אתמהא וכי אם יראה שכמה אנשים אוכלים ואינם מברכים המוציא וברהמ"ז יעלה על דעתו שגם הוא לא יברך המוציא וברהמ"ז בודאי יחשוב בנפשו מה לי ולהם אני צריך לקיים מה שכתב הש"י בתורתו והם יעשו בעוה"ז מה שיעשו ולבסוף יהיה חשבון על הכל כן ממש הדבר הזה כי לא יתבטל ח"ו דברי הש"י ע"י אנשים חלושי הדעת המתפתים מיצרם ועצלים ללמוד תורה וכבר אמר הכתוב כל האדם חציר וגו' יבש חציר נבל ציץ ודבר אלקינו יקום לעולם. ולבד זה הוא ג"כ שטות גדול אם אחד ילך בדרך עם אנשים ויבהיק לנגד עיניו בארץ אבנים טובות ומרגליות האם יתעצל לקחתם בשביל שחביריו אינם לוקחים אותם הלא אם יתפרסם ד"ז לעיני הבריות לשוטה יחשב בעיני הכל וכן בענינינו ג"כ הלא כל איש ישראל יודע ומאמין מה שאמר הכתוב יקרה היא מפנינים וגו' ונאמר הנחמדים מזהב ומפז רב ואיך מאבד פנינים הללו בידי' בשביל חבריו הפתיים. ועתה נדבר אודות סיבה רביעית שהיא בשביל קריאת העתונים וכיו"ב לא מיבעי אם מעורב בם דברי ליצנות וכ"ש אם מעורב

Questions au Rav Dayan (tome 6)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir…

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

בו דברי מינות בודאי אסור לקרותו כמבואר בשו"ע או"ח סימן ש"ז סט"ו והקובע עצמו לזה הוא ככל הקורא בספרים החיצונים המבואר עונשו הגדול בסנהדרין בפרק חלק אלא אפילו אין בו תערובות מינות וליצנות כלל רק דברים בעלמא מה נשמע בצרפת ואיינגלאנד וכדומה ג"כ הנותן נפשו לזה ומבטל עי"ז מד"ת הוא בכלל המחליף אבנים טובות של כמה אלפים רו"כ על שטרות (שיגנאצעס) ונודע לו שהם שטרות מזויפין והוכרח לבערם מן העולם ונשאר עני ואביון והוא נוהם על נפשו איך לא נתן לבו ע"ז בשעת קנייתו וככה ממש בענינינו שנוטל ימיו ושעותיו הקצובין לו מאת הש"ית בחסדו הגדול להטיבו באחריתו ע"י לימוד התורה וקיום מצותיה [וכמו שאמר הכתוב ויצונו ד' לעשות את כל החוקים האלה וגו' לטוב לנו כל הימים] וקונה בימיו ושעותיו שטרות המזויפות אלו דהיינו שכשישאלהו לע"ל קרית או שנית יאמר אין קריתי ושניתי ושילשתי בכל יום כל העתונים אוי לאותה בושה אוי לאותה כלימה מה יענה ליום הדין מה יענה ליום התוכחה**) והנה באמת צריך האדם להתבונן תמיד שעיקר מושב הנפש שלו היה תמיד בעולם העליון וכידוע שהנשמות נבראו בעת תחילת הבריאה (וכפירש"י ביבמות דף ס"ג ד"ה גוף ואח"כ מצאתי כן במדרש) ומושבם אצל כסא הכבוד ששם הוא משכן נשמות ישראל ורק שבא כאן לגור על זמן מועט בעולם העשיה כדי לסחור תורה ומעש"ט ואח"כ יחזור ויעלה אל האלקים למקומו והנה אחד נוסע למדינה אחרת על הירידין הגדולים למכור או לקנות סחורה יקרה שאינו מצוי במדינתו ואם יבא אחד לו בעת תוקף המסחר ויאמר לו הבט נא וקרא בעתונים שהבאתי לך ותהנה מהם הלא יגער בו ויאמר לו לך מעמדי כל רגע ורגע שאתה עומד לנגדי אתה מפסידני האם לא ידעת שנסעתי מביתי כמה מאה פרסאות לנוד בארץ נכריה ולבוא לירידין אלו הגדולים כדי להחיות נפשות ביתי כל השנה. ועתה אתה אומר לי שאטריד נפשי בעתונים הללו. הנמשל מובן מאליו הנפש

Questions au Rav Dayan (tome 6)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir…

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

מושבו למעלה בצרור החיים בבחינת תושב כדכתיב גר וכו' תושב ככל אבותי אך כדי שלא יהנה תמיד בחנם מהנהמא דכסופא הורד פה לארץ על זמן מועט לגור שם (והוא עתה רק בחינת גר בארץ נכריה) כדי לסחור תורה ומעש"ט כנ"ל והיצר מסיתו ליתן חלק מזמן חייו על העתונים הרבים וכיו"ב מדברים כאלו שאינם רק לבלות הזמן צריך לגעור בו ולומר לו האם לא ידעת כי הורדתי כמה מאות אלפים פרסאות ממקום מושבי (היינו מעולם הבריאה לעולם היצירה ומשם לעולם הגלגלים ומשם לעולם העשיה ומשם לארץ) על זמן מועט פה כדי לסחור פה סחורה אשר על ידה ייטיב לי לנצח ואתה מטרידני בהבלים כאלו מה אשיב שולחי דבר כי אשוב ריקם אל ביתי. ובזה נבין מה שאמר הכתוב אצל משה רבינו ע"ה ויקרא שם האחד גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה ושם השני קרא אליעזר כי אלקי אבי בעזרי וגו' ולכאורה היה לו לקרות שם הראשון אליעזר על הנס ועוד מה תועלת במה שאמר גר הייתי וגו' אכן לפי דברינו יומתק מאד לפי שבא ליתרו ועדיין יתרו לא נתגייר ובודאי עדיין לא היו מעשיו טהורים כלל מדאמר אח"כ עתה ידעתי כי גדול ד' מכל האלקים מכלל דמעיקרא קודם שבירר לו מרע"ה לא ידע והיה מתייראי משה שלא ילמוד ממעשיו ולכן קרא שם בנו גרשם כי גר הייתי לקבוע בנפשו כי פה בארץ הוא רק בבחינת גר בארץ נכריה ועתיד לשוב למקורו בצרור החיים ששם הוא בבחינת תושב ככל אבותיו כדכתיב גר אנכי בארץ תושב ככל אבותיו וע"כ צריך אני לזהר מאוד במעשי:

Questions au Rav Dayan (tome 6)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir…

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions